

שזיתי ה' לנגדי תמיד



צורת אדם

מה דעת

שיעור ז'

לא ערוך

ממחבר סדרת הספרים

בלבבי משכן אבנה

לקבלת העלון השבועי בדוא"ל
יש לשלוח בקשה לכתובת:
bilvavi231@gmail.com
לקבלת העלון השבועי בפקס
יש לשלוח בקשה לפקס המערכת:
03-5480529

להגעה ישירה לשיעור דרך קול הלשון,
מתקשרים לקול הלשון או למספר הישיר הנ"ל

ומקיימים: כוכבית [*] סולמית [#] -
05032373 [מספר שיעור] - סולמית [#]

לקיחת חלק בהוצאות הגדולות
של הדפסת הספרים לזיכוי הרבים
ניתן לתרום במערכת הטלפונית:
מרכז הצדקה

ישראל: 1-800-28-28-28
USA +972-2-5025580
יש לציין מספר קרן:
4387 - בלבבי משכן אבנה
לפרטים נוספים והקדשות
bilvavi231@gmail.com



© כל הזכויות שמורות

קו ישיר לשמיעת
שיעורי מורנו הרב שליט"א
ב'קול הלשון':
ישראל 073.295.1245
USA 718.521.5231

מערכת 'בלבבי משכן אבנה'
טלפון: 052.763.8588
פקס: 03-5480529
ת.ד. 34192
ירושלים 9134100
bilvavi231@gmail.com

הקדמה

ביחס לאויר, ביחס לחכמה, ביחס לבינה וביחס לחלל.

הוזכר פעמים רבות מאוד בכללות ממש, הדעת נחלקת לד' חלקים 'אל דעות ה", לשון רבים כמו שאומרים רבותינו. מתתא לעילא: דעת המבדלת, דעת המכרעת, דעת המחברת ודעת המתהפכת.

לפי זה, בסוגיא דידן, מלעילא לתתא:

הדעת ביחס לגולגולת זהו דעת המ-תהפכת. כצורת גלגל המתגלגל שחוזר ומתגלגל ומתהפך. זאת צורת הגלגל הרי, כאשר הוא מתגלגל הוא אינו עומד בצד אחד, אלא כל מהותו שהוא מתגלגל מצד לצד, ואם כן בעומק הדעת המתהפכת היא בבחינת דעת המתגלג-לת מצד לצד ושורשה בגולגולת.

צורת אדם כוללת בקרבה את צורת האדם ואת החלל שנמצא סביבותיה, קל וחומר את החלל שנמצא בתוכה.

צורת אדם עצמה נחלקת בכללות לשני חלקים - ראש וגוף, גולגולת וגוף. פתחנו ראשית בגולגולת - עצם הגולגולת כצורת עיגול-גלגל, ויש את מה שנמצא בתוכה. בתוכה יש חלל ובתוך החלל עצמו יש אויר ויש מוחין.

כידוע המוחין נחלקים לג' חלקים - חכמה, בינה ודעת. בפרק זה נעסוק בחלק הדעת.

פותחים אם כן את כח הדעת שנמצא בגולגולת בכמה מקומות שיפור-טו מיד להלן בס"ד ובהתפשטות לגוף בכמה מקומות. ראשית נחדד ונבאר את המהות של הדעת ביחס לגולגולת,

אויר - דעת המחברת

- שם נמצאת מדרגת הדעת. נזכיר רק בקצרה ממש, הוזכר כבר פעמים רבות מאוד - זו מדרגת הבינוני - בין לבין. 'בינונים תלויים ועומדים', כלומר, הם תלויים ועומדים בין שני מצבים, ויש כח שמחבר באמצע - הוא נקרא מדרגת הבינוני. בפשטות הבינוני נמצא לא כאן ולא שם, הוא לא במד-

דעת נוספת שהוזכרה היא דעת המ-חברת, עיקרה של דעת המחברת נגלה באויר. כל מקום אויר הוא התקשרות של שני דברים, וכמו שמבואר לה-דיא בדברי רבותינו (ובעיקר בכתבי האריז"ל) שכח הדעת נגלה באויר, ואם כן, ההתגלות של כח הדעת באויר הוא מקום הצירוף\החיבור שמתגלה באויר

שהיא חובקת בתוכה הן את הצד הזה והן את הצד הזה, כלומר, באויר כלולים שני הצדדים בבת אחת.

רגת הצדיק ואינו במדרגת הרשע ולכן 'תלויים ועומדים', אבל בעומק, הבינוני הוא כולל את שניהם בבת אחת, ואם כן, זה השורש של הדעת המתגלה באויר

חכמה - בינה - דעת

רעה במחלוקת.

ואם כן, השורש של דעת בחכמה הוא הכח של דעת המכרעת שמכרעת כצד אחד.

בבינה מתגלה דעת המבדלת - יש את זה ויש את זה, זוהי בינה כמו שכבר הוזכר לעיל. באבחנה אחת היא נקראת בינה מלשון בין לבין, כלומר, יש את זה ויש את זה, כל דעת המבדלת היא מב-דילה בין זה לבין זה.

חכמה בלשון חז"ל זה בבחינת ראייה, בבחינת 'רואה אני את דברי אדמון'. החכמה היא כח של דעת המכרעת. הדעת המכרעת מתגלה במוח שבחכמה, שכאשר החכמה רואה דבר, אינה רואה רק את הדבר עצמו בבחינת 'חכמי העדה - עיני העדה' אלא 'רואה אני את דברי אדמון', כלומר, יותר מדברי אחרים, ומונח כאן כח של הכרעה שנמצא בחכמה. כשזה משתלשל למטה זה מתגלה כמדרגת ד' אמות של הלכה - הכ-

חלל - תכלית הידיעה שנדע שלא נדע

שלא נדע', הרי שהדעת מגיעה למקום ההעדר שבה, שזו תפיסת החלל שבגול-גולת ששם מתגלה כח ההעדר שמתגלה בחלל ומעדייר את מציאות הדעת.

יתר על כן, היחס של הדעת לחלל - זוהי תכלית הידיעה שנדע שלא נדע כמאמר החכם הידוע (בחינת עולם לר' ידעיה הפניני), כלומר, חלל הוא ההעדר, וביחס לדעת 'תכלית הידיעה שנדע

סיכום חמש מדרגות הדעת

מדרגת האויר - דעת המחברת.
מדרגת החכמה - דעת המכרעת.

אם כן, אלו הן ה' החלקים שהוזכרו:
מדרגת הגולגולת - דעת המתהפכת.

מדרגת הבינה - דעת המבדלת. מדרגת החלל שנמצא בגולגולת - 'תכלית הידיעה שנדע שלא נדע'. אלו הם חמשת שורשי חלקי המוחין.

מקום גילוי הדעת בחלקי גולגולת

עד כאן דובר על גילוי הדעת במדרגת הגולגולת, הסברנו את היחסיות של הדעת לגולגולת, לאויר לחכמה, לבינה

ולחלל. מכאן ואילך נברר היכן מקום גילוי הדעת בחלקי הגולגולת.

גילוי הדעת במצח

הבחנה הראשונה - מקום הדעת מתגלה במצח. זה נגלה לדינא במדרגת כהן גדול שזו מדרגת ציץ, אצל כל אדם ואדם זו מדרגת התפילין שנמצאים בין עיניך על מקום מצחו של אדם ולמעלה - שם מתגלה הדעת. ברור, הגדרת הדבר כידוע - תפילין זה מלשון קשר\ חיבור כמו שמביא רש"י 'נפתולי אל' קים נפתלתי - צמיד פתיל' כמו שה-

זכירו רבותינו - זהו לשון של תפילין, מקום של חיבור. נמצא שמקום גילוי מדרגת דעת המחברת הוא במצח, שם כח ההתקשרות, בלשון בעל התניא זה מוגדר 'תוקע דעתו' - זה כח שמתגלה במצח. כח ההתקשרות שבאדם מתגלה במקום התפילין, במקום הדעת שמתגלה במצח, שם מקום דעת דחיבור כפי שהוזכר.

גילוי הדעת בפה

מקום נוסף בו מתגלה הדעת בגולגור' לת האדם הוא מקום הפה, בלשון חז"ל זה מוגדר 'דעת גניז בפומא' (עץ חיים הג), - הדעת גנוזה בפה, כלומר, בפיו של האדם, במקום דיבורו של האדם - שם גנוזה מציאות הדעת. איזו יחסיות של דעת מתגלה במדרגת הפה? זה ברור לכל בר דעת, כאשר מתגלה כח האותיות שבפה, שזהו הדעת הג-

ניז בפומא, האותיות כל יסודן - מצד אחד הן נבדלות אך מאידך הן מחוברות. כשהאותיות מחוברות יחד אהדדי - זה הופך להיות גמגום, כל גמגום הוא מלשון גם וגם, הוא מחבר את האותיות יחד באופן שאיננו מדויק - זה בבחינת גמגום. ולכן כל כח דיבורו של האדם הוא בבחינת פסקי פסקי - הוא מבדיל בין האותיות, מבדיל בין התיבות, ועל

לה בין תיבה לתיבה ובדקות גם בין אות לאות, שלא תיבלענה האותיות, כמו שנאמר לדוגמא בקריאת שמע, והן דעת המכרעת המכריעה באילו אותיות הוא משתמש ובאיזה אופן. זהו המקום השני בגולגולת בו נגלה הדעת - בפה האדם.

ידי כן מונח כח של דיבור באדם. כאשר האדם מדבר, בעומק מונח כאן כח הדעת המבדלת - מבדילה בין התיבות ובין האותיות במידת מה, וכח המכריע שבדיבור שמכריע מה לדבר - זה מקום גילוי הדעת, הן דעת המבדלת המבדיל

גילוי הדעת בעורף

לפנים הוא נקרא 'אחור' בערך כל אדם ואדם ביחס למקום עמידתו, מה הוא רואה בגולגולת. ובעומק הדעת שמתגלה באחור, אז כפשוטו זאת דעת של אחור בלבד, זה בהתפשטות שלה לתתא (כפי שיבואר לקמן), אבל מצד המדרגה העליונה שהצד הקדמי של התפילין נמצא בראש, שם מקום הדעת, והקשר של התפילין נמצא באחוריים ושניהם ממהלכי הדעת, ברור אם כן לכל בר דעת שאין הדבר שיש כאן דעת אחת שנמצאת במקום התפילין ועוד דעת אחרת שונה לגמרי שנמצאת במקום קשר של תפילין באחוריים, אלא שניהם חלקי דעת שמשלימים אחד את השני, ואם כן עומק ההגדרה הוא שהדעת שני מצאת בפנים היא דעת דדבקות, דעת דחיבור כמו שנתבאר 'דע את אלקי אביך ועבדהו' (דברי הימים א, כח, ט) 'וידעת היום והשבות אל לבבך כי הוה האלקים בשמיים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד' (דברים, ד, ל"ט) ועוד מקראות.

מקום נוסף בו מתגלה בגולגולת כח הדעת הוא נמצא מאחוריו במקום העורף, ובדקות במקום קשר של תפילין, כמו שאומרים חז"ל שאמר הקב"ה למשה רבינו 'וראית את אחרי ופני לא יראו' (שמות לג, כג) - הראה לו קשר של תפילין (ברכות ז.), ישנם שני חלקים בתפילין - הצד העליון של התפילין נמצא בצד הפנים, זה מה שהוזכר בראשית הדברים - דעת המחברת. לעומת כך, הצד האחורי של התפילין, לא התפילין עצמם אלא הקשר של התפילין, הוא מתגלה במקום העורף, והן הצד העליון של מקום הנחת התפילין והן הצד התחתון של מקום קשר של תפילין - זה וזה הם גילויי הדעת. בצד הפנים גילוי הדעת הוא במדרגת פנים, במדרגת מצח, במדרגת דבקות, במדרגת תקיעת הדעת - זוהי דעת של דבקות כמו שחודד - דעת של חיבור היא דעת דדבקות. לעומת כך, דעת של האחור, כבר הוזכר קודם לכן - גילוי לגולת כפשוטו יש לה צד של פנים, מה שעומד לפנינו, ויש לה צד שאינו עומד

לעומת כך, הדעת שנמצאת באחור

רים, רק דעת המחברת מחברת להדיא מכח דבקות, והדעת המתהפכת מחברת את ההפכים, אבל שניהם זה דעת של חיבור והיחס של ההגדרה של דעת דה- בדלה ודעת דהכרעה, שניהם זה דעת דנבדלות - בהבדלה היא מבדילה לה- דיא, ובהכרעה היא מכריעה צד אחד על פני הצד השני, זה המכה בפטיש של ההבדלה.

היא מעיין הדעת של הפנים, רק היא דעת המתהפכת ולכן היא נמצאת במ- קום האחור כי כל התהפכות הופכת את הפנים לאחור ואת האחור לפנים - זה גדר של התהפכות. נמצא בעומק מה שהראה לו קשר של תפילין הראה לו דעת המתהפכת ובעומק ההגדרה הדקה היא שהן הדעת המחברת והן הדעת המתהפכת כוללות ומחברות שני דב-

שתי מדרגות הדעת העליונות עניין חיבור

- שם נעשה חיבור של הפנים והאחור מכח הדעת המתהפכת.

הזכרנו בראשית הדברים עד השתא ארבע מדרגות של דעת - מתהפכת, מחברת, מכרעת ומבדלת וכן הזכרנו את מקום שורשן - בגולגולת, באויר, במח החכמה, ובמח הבינה, וכן הזכרנו את עיקר מקום גילויין של מדרגות הדעת הללו: עיקר מקומה של הדעת המחברת הוא במקום המצח. עיקרה מקומה של הדעת המתהפכת הוא במקום העורף. עיקר מקומה של של הדעת המבדלת והדעת המכרעת הוא בפה בכח של די- בור.

לעומת כך, שני חלקי הדעת העליונים - המחברת ודעת המתהפכת, שניהם מגלים דעת דחיבור, רק אלה שני אופ- נים של חיבור - דעת המחבר היא מכח התקשרות, תקיעת דעת במדרגת 'פנים בפנים', מה שאין כן דעת המתהפכת היא חיבור הן מצד הפנים והן מצד האחור בבת אחת - זוהי דעת המתהפ- כת המתגלה באחור.

אם כן, הדעת המתגלה באחור אינה מתגלה באחור מדין אחור כשלעצמו, אלא מדין כללות הפנים והאחור, לכן זה נעשה על ידי אותם התפילין שבצד הפנים. מקום ההתקשרות נמצא במצח, ובצד האחור זה נמצא במקום העורף

גילוי דעת של חיבור בפה

'ישקני מנשיקות פיהו', כלומר, כח הנ- שיקה הוא כח של דביקות, אבל עיקר

בדקות, גם בפה נגלה כח דעת המ- חברת, והיא מדרגת הנשיקה שבפה

לת ודעת המכרעת, אלא מתגלה דעת המחברת כמו שהוזכר לעיל, אבל שם עיקר הגילוי הוא רק במדרגה של פנים, בבחינת 'פה אל פה אדבר בו' (במדבר יב, ח) הנשיקה היא פה אל פה, ולא דעת המתהפכת שהיא מתגלה בעיקר במדרגת העורף במקום קשר של תפי" לין כמו שנתבאר.

הפה עומד לכח של דיבור ואכילה, ויש הארה ממדרגת הדעת העליונה דחיבור שנמצאת במצח שמאירה גם בפה - אז היא מאירה כח של נשיקה. הנשיקה היא הארה של חיבור שמגיע מכח שורש הדעת העליונה. כאשר האדם נושק הוא שותק - שורשים קרובים - נשק - שתק, ואז לא מתגלה הכח של דעת המבד-

התחלת גילוי הדעת במדרגת הגוף

לוי הדעת.

נסביר, ישנה צורת גולגולת וישנה צורה של גוף. הגוף כהגדרה הכוללת נקרא בְּנִין. אנו מייחסים את ההגדרה הכוללת 'זכר ונקבה בראם ויקרא את שמם אדם' (בראשית ה, ב) - בצורת האדם, הזכר הוא כנגד הראש והנקבה כנגד הגוף בערך מסויים. זכר הוא במדרגת המוחין, במדרגת הראש. עיקר מדרגת הגוף הוא הלב אשר נמצא במר- כזו של הגוף - שם מדרגת הנקבה כידוע מאוד.

ובהגדרה מדוקדקת יותר, בנקבה נאמר לשון של בְּנִין, לשון של בית, 'ויבן את הצלע' (בראשית ב, כ"ב) 'מעולם לא קראתי לאשתי אשתי אלא ביתי' (שבת קיח:), כלומר, מדרגת הגוף היא במדרגת בְּנִין, במדרגת בית.

עד השתא נתבאר בס"ד כיצד מתגלה מדרגת הדעת ביחס לגולגולת בארבעת חלקיה בשורשם ובחלקי הגולגולת.

חציו התחתון של צורת האדם הוא הגוף - ראש/גולגולת וגוף. מערכת הדעת שנמצאת בגולגולת בכל ארבעת חלקיה יורדת ומשתלשלת למטה, תחי- לת מקום הגילוי של הדעת כאשר היא יורדת מטה נמצא במדרגת הכתפיים, זה מתגלה בבית המקדש. על חלקו של בנימין בו שוכן בית המקדש נאמר 'בין כתפיו שכן' (דברים ל"ג, יב), 'גדולה דעה שניתנה בין שתי אותיות' (סנהדרין צב). ומקבילים את זה חז"ל לבית המקדש - 'כל אדם שיש בו דעה כאילו נבנה בית המקדש בימיו' (שם), כח הדעת הוא שורש בנין בית המקדש, ומקומו - בבחינת 'בין כתפיו שכן' - במקום הכתפיים, שם מקום בית המקדש, ואם כן, בתחילת מקום גופו של האדם שמתחיל במקום הכתפיים - שם מקום תחילת גי-

חלוקה בין דעת דוגלגולת לדעת דגוף

הגלגול הזה מתגלה שגם הבית שבונים באותו המקום נקרא אוהל מועד שמפ- רקים ומחברים אותו והוא מתגלגל עי- מהם ממקום למקום.

בעומק, גדר בית הוא איננו עגול, ואם תתגלה הגדרה של בית שהוא עגול, יש לו דין של דירת ארעי, הוא לא דירה של קבע - כדוגמת אוהל מועד.

הגדרה ברורה מאוד - צורת אדם נח- לקת לשני חלקים - חלקה העליון הוא בצורה של גולגולת ושם מתגלה עיקר מדרגת הדעת העליונה בדעת המתהפ- כת שהיא דעת המתגלגלת (כפי שהוזכר לעיל), כי זה שורש כל מדרגת הגולגור- לת, מקום הגלגול.

לעומת כך, מדרגת גופו של האדם - הוא במדרגה של בְּנִין, ושם מתגלה דעת במדרגה של 'בחכמה יבנה בית ובתבור- נה יתכונן ובדעת חדרים ימלאו' (משלי כ"ד, ג-ד) - זו מדרגה שבה מתחילה להתגלות דעת שמתגלה בצורת גופו של האדם שראשיתו במדרגת 'בין כת- פיו שכן' במדרגת הכתפיים.

המשנה אומרת 'בית עגול איננו מטמא בנגעים' (נגעים יב, משנה א), כלומר, חסר בו שם בית, על מנת שיקרא בית צריך שיהיו לו ד' קירות כמו שדורשת הגמרא. שם בית מתחיל ממדרגת הגוף בצורת האדם, ואם כן - הגדרה ברורה בצורתא דשמעתא של צורת האדם - חלקו העליון של האדם הוא גולגולת, גולגולת אינה המדרגה של בְּנִין, ואינו במדרגה של בית - הוא גלגל. גלגל המתגלגל כמו גרמי השמיים הקרואים גלגלים, 'גולל אור מפני חושך וחושך מפני אור' - כל הגדרה של בית סותרת לגלגל וגלגל סותר לבית. גלגל מתנועע ממקום למקום. הבית הוא קבוע במקו- מו.

ניתן דוגמא בהירה בשורש הבית עצמו בה נגלים שני החלקים האלה. בית המקדש - בית ראשון ושני ובעז"ה במהרה בימינו גם הבית השלישי - נמצא במקומו, אבל תחילת הדבר היה כאשר הם היו הולכים במדבר, שם הם היו נוסעים ממקום למקום, ושם היה בארה של מרים מתגלגל עימהם - מכח

מדרגת גוף - ימין, שמאל ואמצע

מהדעת העליונה של דעת המתהפ- כת וזה השורש הדק ל'דעתן של נשים קלה' כלומר, היא קלה מחמת שהיא

העמדנו אם כן ראשית את צורתא דשמעתא. בגולגולת עיקר הדעת המתגלה הוא

ימין (חסד)
אמצע (רחמים)
שמאל (דין)

'ובדעת חדרים ימלאו' - עיקר הגילוי שיש ימין שמאל ואמצע שזו מדרגת הדעת - על זה נאמר 'בדעת חדרים ימלאו' - זה מתחיל להתגלות במקום גופו של האדם.

יכולה להתהפך - זה העומק של דעת קלה, ולעומת כך, במדרגת הגוף מתחיל לה להתגלות צורת בְּנִין - ויבן - צורת בית במדרגה של 'בדעת חדרים ימלאו'. ביאור הדבר - כמו שאומרים רבותינו חדר ראשי תיבות חסד, דין, רחמים, כלומר ימין, שמאל ואמצע:

גילוי ימין ושמאל במדרגת הגולגולת

ששם מתחילה עיקר צורתו של האדם. מה שאין כן במדרגת הכתפיים מתגלה כיצד ישנו האמצע עצמו, וממנו יוצאים ימין ושמאל, מה שאין כן במדרגת הרגליים, שם זה נראה שעצם האמצע עצמו נחלק לשניים - מגוף נעשה תרין רגלין ונקודת האמצע שהיא אות ברית קודש נראית כאיבר בולט בבחינת מעין זנב בעלמא. הבדל עצום בין מדרגת הכתפיים שנחלקו לימין ושמאל מתוך נקודת האמצע לבין הרגליים שהן כבר לבר מגופא ונראה שהגוף עצמו נחלק לשניים וממשיך להיות ימין ושמאל.

עיקר תחילת מדרגת הדעת המתגלה במדרגת הגוף מתחילה במדרגת הכתפיים ושם מתגלה 'בדעת חדרים ימלאו' - חדר ראשי תיבות חסד, דין, רחמים כמו שהוזכר, כלומר, מכאן ואילך מתחילה להתגלות מדרגת הדעת שמתחיל לקת לימין, שמאל ואמצע. על אף שגם למעלה ישנן מדרגות דעת המבדלות

בגולגולת יש ימין ושמאל. עיקר הימין ושמאל מתגלה בשתי אוזניים הנמצאות בימין ובשמאל.

גם בעיניים ובנקבי החוטם יש ימין ושמאל ובדקות גם בפה עצמו יש צד ימין וצד שמאל כמו שסידרו רבותינו שבכל נקבי האדם יש ימין ושמאל - אוזניים, עיניים, חוטם ופה שבגולגולת, נמצא שזה ימין ושמאל בתוך הגלגל עצמו ובגלגל עצמו בעצם אין ימין ושמאל מצד מצד עצמו, ולכן אין ימין ושמאל גמור במדרגת הגולגולת. היכן מתחילה להתגלות עיקר מדרגה של ימין, שמאל ואמצע? זה מתחיל להתגלות במדרגת גופו של האדם. גופו של האדם מתחיל במקום הכתפיים, יש את עצם הכתפיים עצמם שהם המרכז של הכל ומהם יוצאות הידיים - ימין ושמאל. והרי שעיקר מקום הגילוי שמאותו מקום מונחים שלושה חלקים - אמצע, ימין ושמאל - זה מתגלה במדרגת הכתפיים

אך זה לא ביחס של ימין ושמאל, אלא זה בא להבדיל ולהכריע בתוך התיבות והאותיות - שם מונחות דעת המבדלת ודעת המכרעת, מה שאין כן למטה בגוף - שם זאת הכרעה בין ימין, שמאל ואמ-צע.

ודעת המכרעת, אך היכן מתגלות בעי-קר המדרגות הללו? שורשן בחכמה בבינה, אבל היכן הן מתגלות בפועל? עיקר גילויין הוא בפה.

זה לא באופן של ימין, שמאל ואמצע. זה באופן שהיא מבדילה בין המילים ומכרעת איזה אותיות ומילים לדבר,

סיכום מדרגות הדעת

לוי של ימין שמאל ואמצע, וכח ההכר-עה וכח ההבדלה הם במקום הגוף.

סידרנו בתמצית הדברים את ארבע מדרגות הדעת ששורשן מתגלה בגול-גולת, אך בפרטות, עיקר הגולגולת היא מדרגת שתי מדרגות הדעת העליונות. לעומת כך, מדרגת הגוף עיקרה היא שתי המדרגות התחתונות.

חידדנו אם כן בהגדרה השורשית הכוללת לפי מה שנאמר השתא, חודד שישנן ארבע מדרגות של דעת: דעת העליונה - המתהפכת והמחברת. דעת התחתונה - המכרעת והמבדלת. כשאנחנו מחלקים את זה לצורת אדם לגולגול וגוף, דעת המתהפכת ודעת המחברת שורשן בגולגולת, ודעת המכרעת ודעת המבדלת שורשן בגוף. בגוף מתחיל גי-

גילוי מדרגות הדעת בלב

שנמצאת בליבו של האדם? כדברי חז"ל, בליבו של אדם ישנם שני חללים - חלל ימני וחלל שמאלי. עיקר מקומו של היצר הטוב הוא בחלל הימני ועיקר מקומו של היצר הרע בחלל השמאלי. מקום הבחירה הוא ברוח שנמצאת בלב (כפי שמוזכר בגר"א). עיקר מקום גי-לוי דעת המבדלת ודעת המכרעת הוא בליבו של האדם, זה המושג שנקרא בחירה, כל בחירה היא הכרת ההבדל

תחילת הדעת המתגלה במקום הכ-תפיים, שם מתגלה כאמור ימין שמאל ואמצע. בנוסף לכך, הדעת מתגלה במ-קום נוסף שהוא ליבו של האדם, כלשון הפסוק 'וידעת היום והשבות אל לבבך' (דברים ד, לט), וידעת היום - כח הדעת והשבות אל לבבך - הוא משיב את הדעת שנמצאת בראשו לליבו. נמצא שבלב ישנה מציאות של דעת, והרי שבמקום ליבו של האדם גנוזה דעת. מהי הדעת

כידוע שהרג דוד המלך ליצר הרע בת-עניות, כלומר, זו ההכרעה המוחלטת בטוב כנגד מציאות הרע. יש את עצם הבחירה שבכל בחירה מונחת הכרעה בין טוב לרע, אך עדיין יש כאן טוב ורע ותמיד יצרו של האדם מתחדש ומתגבר עליו בכל יום ויום ובכל יום צריך שתהיה אם כן הבדלה והכרעה, ויש מכח מדרגתו של דוד המלך שהרגו ליצר הרע בתעניות - על ידי כן נעשה תה ההכרעה הגמורה במדרגת ליבו של האדם.

אלו הן שתי מדרגות הדעת המתגלות בגופו של האדם - דעת המבדלת ודעת המכרעת.

בין הדברים, הוא מבדיל בין טוב לרע 'ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב ואת המוות ואת הרע' (דברים ל, ט"ו) - זה מקום הבחירה, כלומר, הדבר הראשון הוא הבדלה בין טוב לרע. והדבר השני הוא ההכרעה של הטוב והרע, כלומר, הכרעה לצד הטוב וח"ו לא לצד הרע - זו בחירה שלמה. אם כן, עיקר מקום גילוי ההבדלה בין הימין והשמאל בכוחות נפשו של האדם וההכרעה לצד אחד נמצא במקום ליבו של האדם, שם מקום גילוי הדעת שמתגלה בלב מכח מדרגת הבחירה.

ההכרעה הגמורה שמתגלה בלב היא בבחינת מה שאמר דוד המלך 'ליבי חלל בקרבי' (תהלים קט, כב) כדברי חז"ל

המשכת מדרגות הדעת העליונות ללב

דעת מחברת - דבקות, ומכח כך 'וידעת היום והשבות אל לבבך' אז מתגלה הדבקות בליבו של האדם - זה עומק מדרגת הדעת המחברת.

וכאשר מתגלה הדעת המתהפכת בליבו של האדם, על זה נאמר בעומק 'וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד' כלומר, ישנן שתי הבחנות של הדעת המתהפכת:

יש דעת מתהפכת כפשוטו - דבר המהפך מצד לצד. ויש מתהפכת במדרגת העליונה שעליה נאמר 'אנכי ולא

במדרגת הגוף עצמו מתגלות שתי מדרגות הדעת התחתונות - דעת המבדלת ודעת המכרעת, אבל כאשר מתגלות מדרגות הדעת העליונות שנמצאות בראש (ויש סדר של עבודה להמשיך את הדעת מהגולגולת לגוף, 'וידעת היום והשבות אל לבבך') אז ממשיכים את הדעת מן הראש לגוף, שם ישנה עבודה להמשיך את שתי המדרגות העליונות שנמצאות בראש ולגלותן במקום הגוף. הדעת שמתגלה מכח מדרגת דעת המחברת שנמצאת במוחו של האדם שהוא בבחינת תפילין, כמו שהוזכר, מדרגת

שבֵּלֵב 'ולדבקה בו', והן את מדרגת הכח של כללות ההפכים 'וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד', נמשך הדבר למדרגת ליבו של האדם, שמכח כך במדרגת ליבו של האדם גנוזים כל ארבע מדרגות הדעת הללו. בעומק הדק - כל אשה מתחילה במדרגה של לב וזה שורש הד' אמהות - הארבע מדרגות שהוזכרו.

זהו סדר הדברים של ירידת מדרגת הדעה שמתגלה מהגולגולת לגוף, ועל ידי כן נעשה מקום צירוף של מד' רגות כל הדעות כולן - הן בגולגולת והן בגופו של האדם מתגלות כל הדעות כולן.

עכשיו להבין ברור. הדעת משתלשלת ויורדת לתתא, כמובן שבאופן הדק כל מדרגה כוללת את כל המדרגות כולן ואם כן בכל חלק וחלק מצורת האדם מתגלה דעת דפרטות השייכת לאותה המדרגה, אנו רק משתדלים להתייחס לכללות מדרגות הדעת ולא לפרטות כל מדרגה ומדרגה היכן מתגלה בה הדעת, על מנת כן יהיה צורך לעבור על כל צורת האדם ולברר בכל נקודה ונקודה דה היכן מתגלה כל מדרגה בכללות וגם דעת דפרטות בסוגיא דידן.

יהיה לך מפי הגבורה שמענום (הוריות ח.א.), כלומר, אנכי ולא יהיה לך זה דבר והיפוכו, אבל זה לא היפוכו כפשוטו. זה לא ח"ו קב"ה ומהצד השני עבודה זרה, אלא זה דבר והיפוכו - אנכי, ולא יהיה לך - זה היפוכו של הדבר. זה נקרא מד' רגת ההיפוך שמתגלה במדרגת ליבו של האדם מכח דעת המתהפכת שנמשכת מן הראש.

'וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת' זה צד אחד. 'אין עוד' - זה הכח ההפוך. זה כח של דבר והיפוכו שמתגלה בליבו של האדם.

שלילת היפוכו כל דבר, אז זה כללות ההפכים על ידי שלילת ההיפך. זו אינה כללות ההפכים כפשוטו, אלא זו כללות ההפכים על ידי שלילת ההיפך - זה עומק המדרגה של 'וידעת היום והשבות אל לבבך', והשבות אל לבבך - בלב מתגלה הדעת המתהפכת בערכין שבֵּלֵב. ובמדרגה הזו אם כן, שעל אף שכללות הדעות נחלקת לשתיים שהן ארבע - שתיים לעילא ושתיים לתתא - שתיים בגולגולת, דעת המתהפכת ודעת המחברת. שתיים לתתא - דעת המבדלת ודעת המכרעת. אבל מצד המדרגה השלימה משיבים את כל ארבע מדרגות הדעת ללב, שתיים ששייכות מעיקרא ללב זה מדרגת הבחירה - ההבדלה וההכרעה שבבחירה. אבל יתר על כן מכח מדרגת 'וידעת היום והשבות אל לבבך' ממשיכים ללב את כח הדבקות

גילוי הדעת במקום ברית קודש

מבדלת בין שניים, מכרעת בין שניים, מחברת שניים, מתהפכת וכוללת בתוכה את שני הצדדים - כל דעת היא לעולם נקודת אמצע שכוללת את הצדדים, ואם כן, גם ביחס דידן השתא, כאשר הדעת יורדת לתתא היא יורדת למדרגת אות ברית קודש 'והאדם ידע את חוה אשתו', כלומר, עיקר כח הדעת שמתגלה באות ברית קודש כפשוטו ממש זה נקרא 'דעת דחיבור', אבל בעומק יותר כפי שהוזכר שיש ארבע מדרגות של דעת.

כשכח הדעת יורד יותר לתתא בצורת האדם הוא מתגלה בעיקר במקום אות ברית קודש, ידוע מאוד מה שנאמר בלשון הפסוק 'והאדם ידע את חוה אשתו' (בראשית ד, א), שם מקום הדעה בבחינת 'אין קישוי אלא לדעת' (יבמות נג:), כלומר, הדעת יורדת ומשתלשלת גם למקום האות ברית קודש. לעולם עיקר מדרגת הדעת היא הנמצאת במיקום האמצעי, כמו שהוזכר קודם לכן, זה דעת - היא תמיד יחסיות בין שניים:

גילוי דעת המבדלת במדרגת אות ברית קודש

דושיין'. 'אין נוהגין עתה כדאמרינן רב מנגיד אמאן דמקדש כביאה משום פריי צותא' כלומר, חיבור בין איש לאשה לא מתחיל במדרגת 'והאדם ידע'. הוא מתחיל במדרגה של קידושיין 'אשה נקנית בכסף בשטר ובביאה' אבל עיקר הקידושיין צריך שיהיו בכסף או בשטר כפי שהוזכר. אז מה פועל הקידושיין עצמו? 'דאסר לה אכולי עלמא כהקדש' (קידושיין ב, ב), כלומר, כשמתחיל החיבור בין האיש לאישה, כח הדעת אינו מתחיל ממקום של חיבור כפשוטו 'והאדם ידע', אלא מאיזה חיבור הוא מתחיל? ארוסין. כל הגדרת ארוסין הוא מלשון איסור. מהי הגדרת הארוסין? 'אסר לנו את הארוסות', כאשר האדם מקדש אשה,

מתתא לעילא אם כן, המדרגה התחתונה של דעת היא דעת המבדלת. היכן מתגלה דעת המבדלת באות ברית קודש? כהגדרה שורשית ובהירה - בשורש השורשים היה צריך להיות באות ברית קודש עיקר החיבור - דעת דחיבור - זה עיקר מקום גילוייה לתתא, אבל לאחר שנעשה שורש לרע בעולם, מְטַבֵּעַ הברכה הרי כאשר אנחנו מברכים בסדר של חיבור של איש ואשה 'אשר אסר לנו את הארוסות והתיר לנו את הנשואות לנו על ידי חופה וקידושיין', כלומר, צורת החיבור שמתגלה אינה מתגלה מכח חיבור מיד של דעת, אלא קודם לו 'אסר לנו את הארוסות והתיר לנו את הנשואות לנו על ידי חופה וקידושיין'.

לו זה מלשון בית האסורים שהם נע־ שים קשורים זה עם זה, אבל מצד שני היא אסורה לו 'אסר לנו את הארוסות' מבוארת כאן הגדרה עמוקה שתחילת כל חיבור של איש ואשה מתחיל במקום דעת המבדלת.

'אסר לה אכולי עלמא כהקדש' אבל היא עדיין אסורה עליו. 'והתיר לנו את הנשואות לנו על ידי חופה וקידושין', כלומר, תחילת כל מעשה חיבור של איש ואשה אינו מתחיל ממקום חיבור כפשוטו - דעת המחברת, ודאי שיש כאן ניצוץ של דעת המחברת כשהיא נעשית מאורסת לו, מצד מה שהיא מאורסת

גילוי דעת המכרעת במדרגת אות ברית קודש

היא אסורה, אבל נעשתה כאן הכרעה שהיא אסורה גם לבעלה, אבל היא נאסרת עמו יחד מלשון בית האסורים שמצורפים אחד לשני. נמצא שבכל קידושין מונחות ההבדלה שבקידושין וכן ההכרעה, שהיא עומדת ומיוחדת להנשא לו בעתיד, והיא אסורה אכולי עלמא כדין אשת איש - זה נקרא תחי- לת כל חיבור של איש ואשה שמתגלה מיסוד עיקר החיבור של מדרגת הדעת.

בזה שהוא נושא את האשה הזו ואינו פועל כאן מעשה קידושין של אשה אחרת - כאן מונחת מציאות של דעת המכרעת. הרי קודם לכן היא היתה פנויה, ומכח היותה פנויה היא יכולה להינשא כמעט לכל אדם (מלבד שאר עריות שהיא נאסרת להם), אבל כאשר נעשית כאן מציאות של אירוסין, מה פועלים האירוסין? 'אסר לנו את הארו- סות' אכולי עלמא היא אסורה וגם עליו

גילוי שתי מדרגות הדעת העליונות במדרגת אות ברית קודש

דעת המחברת' כמו שהוזכר. אבל עיקר הצורה השלמה של הדבר הוא 'מכניסה לתוך ביתו' שזה חופה. ברור לכל בר דעת - בכל חופה יש שני צדדים - זכר ונקבה. והחופה היא כללות ההפכים שמחברת את שניהם - זה עיקר מדרגת החופה.

לאחר מכן, כאשר נעשה השלב הבא שזה 'הנשואות לנו', זה נקרא בהגדרה כוללת חופה וקידושין.

כאשר נעשה השלב של הקידושין- הנישואין אז יש את החיבור בפועל שהוא 'והאדם ידע את אשתו שזה שורש

סיכום גילוי המדוגת אות ברית קודש

עלמא וגם עליו. דעת המכרעת - היא מחוברת אליו אבל היא עדיין אסורה לו ולא שייך שיהיה שלום בית כשהם עדיין אסורים זה על זה. היכן שייך שלום בית? כאשר הם באים ומתחברים זה עם זה - שם שייכת מציאות של שלום. מכח מה השלום? הצד התחתון של השלום הוא 'משים שלום' - אות ברית קודש שעושה שלום בין איש לאשתו. הצד העליון שעושה שלום זה כח של החופה שהוא כללות ההפכים שמחברם יחד - זה עומק שלמות מדרגת הנישואין שיש מציאות של דעת המחברת את שניהם.

העמדנו בקצרה ממש שמקום הגילוי של האות ברית קודש הוא מקום גילוי הדעת לתתא בפועל וגם הוא כולל בקרבנו בעומק את כל ארבעת חלקי הדעת (מבדלת, מכרעת, מחברת, מתהפכת). שורש דעת המתהפכת הוא מכח החופה והוא גנוז באות ברית קודש עצמו מכח בשר שחופה על העטרה - זה שורש החופה שמתגלה מכח האות ברית קודש שהם מצורפים יחד.

כאשר הם נישאים על ידי חופה וקיי דושין אז השלב הראשון הוא האירוסין כמו שהוזכר - דעת המבדלת אוסרת ודעת המכרעת מכריעה שהיא שייכת לו ולא לכולי עלמא. והשלימות הגמורה על מנת להינשא לו כדת משה וישראל - יש כאן מעשה של חופה ומעשה של ביאה. מעשה של ביאה הוא כח דעת המחברת. מעשה של חופה זה כללות ההפכים שכוללת את שניהם (דעת המתהפכת). חופה זה דבר שחופה על שני הדברים ומחברם גם יחד. הכח הזה שחופה על שניהם ומחברם יחד - הוא עומק כללות מציאות ההפכים.

'עזר כנגדו - זכה עוזרתו לא זכה מנגדתו' (יבמות סג.), כלומר, ב'לא זכה מנגדתו' חסר בכללות ההפכים שבנישואין, ובעומק מצד כך להגיע ל'משים שלום' (הגמרא דורשת במסכת שבת שאות ברית קודש נקרא משים שלום), אבל פנימיות השלום בית הוא בכח כללות הפכים. ברור הרי כשישנה רק דעת המבדלת היא אסורה אכולי

תמצית ארבע מדרגות הדעת בכלל קומת צורת האדם

כרעת והמבדלת. נתבאר מקום גילויין: דעת המתהפכת בעורף. דעת המחברת במצח.

בס"ד נתבאר בתמצית יסוד הדברים שכל ארבעת חלקי הדעת הן במדרגת הגולגולת - אויר, חכמה ובינה - דעת המתהפכת, המחברת, המ-

משתלשל יותר לתתא ומתגלה מדרגת הדעת במקום אות ברית קודש. כפשוטו אות ברית קודש הוא מקום דעת המחב־רת 'והאדם ידע'. פירטנו והרחבנו שיש את ארבעת החלקים:

דעת המבדלת - תחילה אירוסין 'אסור אכולי עלמא כהקדש'.

דעת המכרעת - שהיא שייכת לו ולא לכולי עלמא.

דעת המחברת - כח 'והאדם ידע'

דעת המתהפכת - החופה מכח בשר שחופה על העטרה.

זוהי תמצית בקצרה של ארבע מדרגות הדעת בכלל קומת צורת האדם.

כפי שהזכרנו בתחילה, בגולגולת יש את עצם הגולגולת, האויר, מח דחכמה, מח דבינה והחלל.

עד כה הזכרנו את ארבע מדרגות הדעת (כנגד גולגולת, אויר, מח דחכמה ומח דבינה) והתפשטותן בג' מדרגות - בראש, גוף ואות ברית קודש.

דעת המכרעת ודעת המבדלת במקום כח הדיבור - זה בחלק גולגולתו של האדם.

בחלק גופו של האדם נתבאר שתחילת מקום גילוי הדעת במדרגת הכת־פיים, שם מקום החיבור של ימין ושמאל ואמצע ומשם מתחיל מקום הַבְּנִין של 'בדעת חדרים ימלאו'. נתבאר התפ־שטות כח הדעת אל הלב שמצד הלב עצמו שם מקום הבחירה:

דעת המבדלת - כח הרוח הבוחר הנ־מצא בליבו של האדם שזהו דעת המב־דלת בין טוב לרע

דעת המכרעת - שנצרך להכריע לטוב, ומאיר לתוך הגוף עצמו במקום הלב

דעת המחברת - כח ה'לדבקה בו' שמ־תגלה בליבו של האדם.

דעת המתהפכת שמתגלה מכח השל־מות של הדבר בליבו של האדם בבחינת 'ידעת היום והשבות אל לבבך וגו' אין עוד' - דבר והיפוכו.

תכלית הידיעה שנדע שלא נדע

של יו"ד שבבחינת אין - אלו הן ארבע המדרגות של הדעת שהזכרנו ביחס לארבע אותיות של שם הויה, ובמדרגה העליונה בבחינת קוצו של יו"ד - האין העליון - זה 'תכלית הידיעה שנדע שלא נדע' - שורשו בחלל.

המדרגה העליונה בה מתגלה הדעת היא במקום החלל - זו המדרגה העליונה של 'תכלית הידיעה שנדע שלא נדע'. כל דבר נחלק לארבע והשורש העליון של הארבע הוא האין העליון בבחינת ארבע אותיות של שם הויה וקוצו

ב, יז), כלומר, החיבור לדעת הוא חיבור למוות. אין הגדרת הדבר שזה עונש הסכמי בעלמא שהקב"ה גוזר שאם הוא יאכל מעץ הדעת הוא ימות, ברור שלא, הגדרת הדבר מהי? כיוון שיש בעץ הדעת רע - האכילה ממנו היא דבקות במוות בעצם. לכן מוגדר 'ביום אכלך ממנו מות תמות', כי אם זה עונש הסכמי זה יכול להיות גם לאחר זמן, ואם זה היום אז זה במקרה ולא בעצם. אבל כיוון שחודד שברור ופשוט שהגדרת הדבר 'ביום אכלך ממנו מות תמות' זה עצמי - ממילא משעה שהוא אוכל הוא נדבק ולכן זה בו ביום, מוכרח שזה יהיה בו ביום כי זה דבקות בעצם הדבר עצמו.

ה

תיקון וקלקול במדרגת החלל

וחי לעולם' וכדברי רבותינו כידוע שאם היה אוכל קודם מעץ החיים יכול היה לאכול גם מעץ הדעת, כי אז היה מתגלה שעץ הדעת טוב ורע הוא בסוד כללות ההפכים שכולל הן את הטוב והן את הרע - שם זה נכלל בקדושה ויתר על כן עולה למדרגת 'תכלית הידיעה שנדע שלא נדע' אבל ראשית זה עולה למדרגת דעת המתהפכת שכוללת טוב ורע. אבל כשזה מתגלה מהצד התחתון אזי זאת נפילה ממדרגת הדעת המתהפכת, המחברת, המכרעת והמבדלת, ואם אין דעת המבדלת אז נעשה עץ הדעת טוב

עומק הדעת בתכלית העליונה שבה היא 'תכלית הידיעה שנדע שלא נדע', ששורשה בכח החלל כמו שהוזכר. אבל החלל בלשון הקודש זה או חלל - מקום פנוי, או חלל בבחינת מת - 'כי ימצא חלל באדמה'. להבין עכשיו ברור, מצד התפיסה העליונה 'תכלית הידיעה שנדע שלא נדע' זה שורש חיבור הדעת לחלל שנמצא בתוך גופו של האדם שהוא מבטל את דעתו. אבל מהצד התחתון של הדעת הוא נופל גם כן לחלל, אבל לאיזה חלל הוא נופל? הוא נופל לחלל שנמצא סביבות האדם, שזה מקום קברו של האדם, זה 'כי ימצא חלל באדמה' - זה נקרא דעת רע. מכח האכילה מעץ הדעת טוב ורע נקנס על האדם הראשון 'ביום אכלך ממנו מות תמות' (בראשית

עומק הדבר כמו שנתחדד - מהצד העליון של הדעת 'תכלית הידיעה שנדע שלא נדע' התדבקות של הדעת בחלל שהוא ביטול הדעת. אבל מהצד התחתון זה נופל בדיוק הפוך, למטה מארבע מדרגות הדעת. וכשהוא נופל להיכן הוא נופל? הוא נופל למטה מדעת המבדלת, זה 'נקרא עץ הדעת טוב ורע מעורבים זה בזה'. להבין עמוק, מצד השורש העליון שלו היכן הם מעורבים זה בזה? זאת הדעת המתהפכת שמחברת דבר והיפוכו - היא מחברת טוב ורע, שזה בעצם השלמות של 'ולקח מעץ החיים

ועד המדרגות התחתונות של הדעת - כל קומת הדעת נופלת. עיקר הגילוי של מקום הנפילה הוא בדמות הנחש שהוא היה מוציא שם רע, וזה מתגלה במקום הפה - בדעת שנמצאת בפה, והמקום הנוסף בו זה מתגלה בפועל ממש כדברי חז"ל - 'בא נחש על חוה והטיל בה זוהמה' במקום האות ברית קודש.

אלו הן בגילוי מקום שתי הנפילות של הדעת ביחס לכל קומת מדרגת הדעת שהוזכרה לעיל, עיקר מקום הגילוי הוא במקום הדיבור של נחש שהיה מספר לשון הרע ובמקום 'בא נחש על חוה והטיל בה זוהמה'.

ברור לכל בר דעת שבכל הקומה כולה, בכל המדרגות כולן נעשתה מציאות של כללות כל המדרגות הדעת - המתהפכת-ת-המחברת-המכרעת והמבדלת - כל הדעות כולן הן אלו שנפלו למטה.

ורע מעורבים זה בזה. הכח הזה מפיל את האדם למדרגה שלמטה מדעת המ' בדלת - עץ הדעת טוב ורע מעורבים זה בזה, ועל ידי כן להיכן הוא נופל? במקום להגיע לצד העליון מכח דעת המתהפכת העליונה ל'תכלית הידיעה שנדע שלא נדע' מכח צירוף הדעת לחלל, הוא נופל בדיוק הפוך לדעת תחתונה שיש בה עירוב-תערובת. ערב רב כידוע בגימטריה דעת - הוא נופל למדרגת התערובת התחתונה שלמטה מדעת המבדלת, למדרגת 'כי ימצא חלל באדמה' 'ביום אכלך ממנו מות תמות' - זה עומק שורש כח הקלקול שמתגלה במדרגת הדעת התחתונה של שורש מציאות המוות.

ואם כן, כאשר נעשית אכילה מעץ הדעת טוב ורע - זו נפילה של כל קומת הדעת. מהמדרגות העליונות של הדעת

עומק נפילת מדרגות הדעת לתתא

בגדים, כלאי בהמה, כלאי זרעים וכד' - כל אלה הם חיבור של שני הפכים בבת אחת, זאת נפילה של מדרגת הכלאיים דקדושה שנופלת למדרגה התחתונה.

כשמשתלשל כח הדעת המחברת למטה כתיקונו, זה מתגלה ב'והאדם ידע את חוה אשתו', אך כשכח הדעת המחברת נופל לתתא - זה הופך להיות 'נחש בא על חוה והטיל בה זוהמה', אבל עיקר הדעת הזו מתגלה במדרגת

נזכיר בקצרה ממש, היחס של דעת המתהפכת העליונה כאשר היא נופלת לתתא כפי שהוזכר, במקום שתהיה מתהפכת שמחברת את הדבר בסוד כללות דבר והיפוכו דתיקון, היא מחברת אותו באופן של שני הפכים שג' נוזים בבת אחת שלא ניתנים לחיבור לפי תפיסת התחתון שזה נקרא בעומק כלאיים. כל כלאיים - חיבור של שני דברים הפכיים, כדוגמת שעטנז, כלאי

הרי כל מילתא דשיקרא שאין בו אמת אינו מתקיים כדברי חז"ל, חייב להיות בו איזה דבר אמת כדי שיתקיים - אז הוא מערב את הדברים ומכריע אותם באופן שאינו נכון במקום שתהיה הבדל לה ראויה בין התיבות ופירוד נכון דתי-קון והכרעה דתיקון בכח הדיבור - זה קול מספר לשון הרע, ובעומק 'מספר לשון הרע' - הוא לוקח את אותן תיבות ומצרף אותן באופן שאינו נכון ומכח כן נעשה שורש מציאות הנפילה. זה מצד ירידה של שורש המדרגות העליונות של ד' המדרגות.

מצח כמו שהוזכר בראשית הדברים, זה הופך להיות מדרגת 'מצח אשה זונה היה לך' (ירמיהו ג, ג), כלומר, זה כח של חיבור של עזות מצח, לא במדרגה דתיקון של מדרגת המצח בבחינת מצח נוטריקון מה-צח כדברי רבותינו, מקום הצחות והעדינות, מקום הביטול של המ"ה, אלא נעשה 'מצח אשה זונה' - עזות שהיא הפך הביטול.

כח הדעת המבדלת והמכרעת שהוזכרו במדרגת הדיבור - זה המספר לשון הרע כמו שנתחדד, שכל מספר לשון הרע הוא בעומק מערב דברים,

תיקון וקלקול מכח הדעת

שנתנה בין שתי אותיות' (סנהדרין צב). שהיא צריכה לירד למטה מצד מדרגת התיקון של גילוי דעה דתחתון.

אבל זולת זה - כל הדעת שמצטרפת לאדם, היא מצטרפת למדרגת החלל - זו מדרגת נפילת החטא, זאת הגדרה ברורה מאוד! תפיסת הדעת היא תפיסה של חלל.

נסביר את הדברים בקצרה ממש.

כאשר נעשה שורש הקלקול והצירוף של כל דבר הוא צירוף של דעת לחלל - זו הגדרת הדבר שהאדם דבק בהעדר הגמור. מתגלה הדעת העליונה, דעת של דבקות, אבל כנגד מה שהיה למעלה

התבאר שמדרגת הדעת שנמצאת אצל האדם מתולדת החטא היא המדרגה של הדעת שמצטרפת למדרגת החלל שני-מצא למטה בבחינת 'ביום אכלך מות תמות' 'כי ימצא חלל באדמה'. ההב-חנה הזאת, מצד התיקון המדרגה היא 'לדעת בארץ דרכך' (תהלים סז, ג), כלומר, שתכלית הדעה היא לגלגל את כל המדרגות של הדעת, מהדעת הע-ליונה המתהפכת/מתגלגלת, שהיא תרד ממדרגתה שלב אחר שלב ותגיע עד למדרגת דעת שמתגלה בארץ.

'שכן דעת ורעה אמונה' - שם מתגלה מדרגה של הדעת שיורדת למטה באופן של השראת השכינה של הגדולה דעה

- עדרים עדרים זה מלשון העדר אחר העדר אחר העדר, לא רק כפשוטו עדר עדר לבדו שכל עדר נמצא לעצמו, אלא עומק דברי חז"ל שהיא בתהליך של היעדרות - היא הולכת ונעדרת, הולכת ונעדרת - זה עצם כח דביקות הדעת. פנימיות האמת כידוע מאוד מדברי רבותינו היא הדעת, היא שורש הצירוף של ראש-תוך-סוף אותיות א-מ-ת - ראשונה, אמצעית ואחרונה כמו שהר"ח כיבו רבותינו, וזו נעשית עדרים עדרים והולכת לה, וממילא, כיוון שהוא דבק בהעדר, לכן הדעות הולכות ומתקטנות - זאת צורת הבריאה כולה. מהי ירידת הדורות?

ממשה רבינו בעל הדעה בה"א הידיעה כמו שאומרים רבותינו. ומכאן ואילך הדעות הולכות ומתמעטות, כי מהות הדעת דבקה בהעדר, אז ממילא היא מעדירה גם את עצמה. היא מהות שדביקה בהעדר ולכן היא הולכת ונעדרת בה מציאות של העדר אחר העדר עד למקום החידלון הגמור.

להבין לפי זה ברור - מצד אחד זה שורש עומק כח הקלקול שהדעת הולכת ונעדרת. אך מצד שני מתגלה עומק הכח שהיא הולכת ונעדרת באופן הגמור, וכשהיא נעדרת באופן הגמור להיכן היא חוזרת ובוקעת? לתכלית הידיעה שנדע שלא נדע. זה עומק אחד

במדרגה של דעת של דביקות 'ולדבקה בו' - מתגלה דעת לתתא שהאדם דבק בהעדר. לשון רבותינו 'פחתא'. אבל זה לא רק כשחל בדבר העדר אזי חלה בו מציאות של 'פחתא', אלא הוא דבק במציאות ההעדר. לשון הפסוק 'החיים וגו' יודעים שימותו' (קהלת ט,ה), מה כוונת הדבר? 'ידיעתם דבקה במוות, המוות יסודו הוא העדר, הוא הסוף, הקץ, הכ"ליון, החידלון.

כל כח הדעת שנמצא מכח תולדת החטא שכל הוויתו דבק בהעדר של הדבר. בלשון בהירה יותר - הוזכר פעמים הרבה שלשון של דעת היא מאותו שורש של המילה מתעתד-עתיד, מה כוונת הדבר? דעת בעצם מעמידה שאין עתיד 'כי ביום אכלך ממנו מות תמות', אז מה המצב שבו הוא נמצא עכשיו? אין לו עתיד, כולו מציאות של העדר שחל בו עכשיו 'ביום אכלך ממנו מות תמות'. זו התפיסה אם כן בעומק שכח הדעת דבק במציאות ההעדר - זו התפיסה בה אנו נמצאים השתא, ולכן שורש הדבר הוא באופן שהדעת מצד מהות עצמותה כשהיא דבקה בהעדר, אז היא הופכת ויורדת ויורדת כי כל הזמן חלה בה מציאות של העדר.

לשון המשנה 'שהאמת תהא נעדרת' (סוטה ט, ט"ו), כלומר, נעשית עדרים עדרים והולכת לה (סנהדרין צז).

דבק, הוא לאו בר דעה והוא דבק בה- עדר של הדעת. אבל אם הוא בר דעה במה הוא דבק? הוא מבין שהעדר של הדעת התחתונה הוא ניצוץ מתכלית הידיעה שנדע שלא נדע, זה עומק תכ- לית כל היצירה כולה והגילוי שמתגלה בעיקר באחרית הימים, שהדעת הזו שני- עדרת אינה נעדרת כפשוטה ומסתלקת, אלא מהניצוץ של תכלית הידיעה שנדע שלא נדע, משתלשל לתתא שהדעת נע- דרת.

'זקני עם הארץ כל זמן שמזקינים דעתם מיטרפת עליהם וגו' אבל זקני תורה אינן כן, אלא כל זמן שמזקינים, דעתן מתישבת עליהן' (קנים ג, ו), כי עמי הארץ דבקים בדעת דהעדר. תל- מידי חכמים דעתן מתיישבת עליהם, הם הולכים מחיל אל חיל, מדעה לדעה. אבל מה התכלית הגמורה? היא לא ללכת מדעה לדעה, אלא מחד לעלות לתכלית הידיעה שנדע שלא נדע ומאידך להש- תמש בפחיתות הדעת שדבקה בהעדר התחתון ככלי לגילוי העליון של 'תכלית הידיעה שנדע שלא נדע'.

השתדלנו בקצרה ממש להעמיד את כל קומת הדעה כסדרה אך כמובן הדעה כל יסודה הוא מלשון דעת-עתידי-עוד- דע-עד, אבל בפנימיות הדבר השתדל- נו שתהיה צורתא דשמעתא של כללות קומת הדעת מריש דרגין ועד אחרית דרגין - תכלית הידיעה שנדע שלא נדע.

רית הגלות, שהדעת הולכת ומצטמצמת עוד ועוד, וכשהיא תגיעה לקצה הצמ- צום של הדעת - אז היא מגיעה למקום הביטול הגמור ואז זה חוזר מהמדרגה התחתונה של העדר הדעת ל'תכלית הידיעה שנדע שלא נדע'. אבל זה שנדע של נדע, זה לא העדר ידיעה כפשוטו. להבין עמוק, מצד אחד העבודה של האדם היא להגדיל את הדעה 'ילכו מחיל אל חיל' 'גדולה דעה וגו' וצריך להגדיל אותה וחוזר חלילה.

אבל בעומק, באחרית הימים ישנה גם עבודה הפוכה שזאת מדרגה של ביטול הדעת כלשון הגמרא 'ערומים בדעת וגו' ומשימים עצמם כבהמה' (חולין ה:), כלומר, עבודה של ביטול הדעת. ולמה גורמת עבודה של ביטול הדעת? ככל שהדעה הולכת ומצטמצמת לתתא, בפנימיותה מאיר ביטול הדעת ששייך ל'תכלית הידיעה שנדע שלא נדע' - זאת הצורה השלמה של כל המדרגות כולן.

מצד אחד העבודה היא להגדיל את הדעת. מהצד העליון יותר העבודה היא להגיע ל'תכלית הידיעה שנדע שלא נדע'. ומהצד התחתון העבודה היא לה- שתמש בדעת שדבקה בהעדר התחתון ועל ידי כן האדם דבק מכוחה בהעדר העליון.

כל העדר תחתון שהאדם רואה - אם הוא לאו בר דעה אז הוא דבק בהעדר, כי הדעת נעדרת - זה גופא מה שהוא

קול הלשון

073.295.1245 ♦ 718-521-5231 2»4»12

1

בלבבי משכן אבנה
חלק א-ט

2

סדרת "דע את"

3

התבודדות

4

תפילה

5

ספרי קודש

6

דרשות

7

ארבעת היסודות -
תיקון המידות

8

פרשת השבוע

9

מועדי השנה

<10 תורה, גמרא ושולחן ערוך
<11 אנציקלופדיית בלבבי משכן אבנה
<12 אוצר אותיות
<13 ליקוט צורת אדם ועבודתו



הפצה אברומוביץ

03.578.2270

משלוח ברחבי העולם

חניות בארץ

ספרי מאה שערים

רח. מאה שערים 15, ירושלים

02.502.2567

הפצת ספרי קודש

רח. דוד 2, ירושלים

02.623.0294

ספרי אברומוביץ

רח. קוטלר 5, בני ברק

03.579.3829

USA SHIRA DISTRIBUTORS
718.871.8652